

Til Oslo Kommune

Vann- og avløpsetaten

postmottak@vav.oslo.kommune.no**Bærum Kommune**post@baerum.kommune.kommune

Saksnr: 301304218-94

Bekkestua 17.03.2018

Arkivnr.552

**Uttalelse vedrørende anleggsarbeidene for
Ny vannforsyning til Oslo, HOLSFJORDTUNNELEN**Det vises til:

- Ny vannforsyning Oslo
- RAPPORT: 50-X-RAP-580 Oslo kommune, Vann- og avløpsetaten Forprosjekt Ny vannforsyning Oslo Massehåndtering
- KOMMUNEPLAN 2017-2035, VEDLEGG 5.3. Masseforvaltning i Bærum kommune. Datert 5.10.17 Dok nr. 3748054.
- Bærum Kommune. Plan for massehåndtering 310118

Vår konklusjon:

Steinskogen utnyttes for alt det er verdt innenfor dagens utstrekning,
dvs. uten utvidelse.

Larsåsen benyttes for lagring av resterende masseoverskudd.

Uttalelse fra Bærum Natur – og friluftsråd*5.3.1 Massemengder*

Tverrslag for Holsfjordtunnelen er planlagt i Lommedalen. Herifra kan det drives både mot øst og vest. Det er mest hensiktsmessig å lagre/deponere masser fra Lommedalen innenfor Bærum kommune. I tillegg er Sollihøgda også aktuelle for mottak av masser. Større massemtak i Bærum kan også ta imot masser fra hele Holsfjordtunnelen, det vil si også inkludert Huseby og Voldsløkka.

Om Bærum skal ta i mot så store mengder stein er et politisk spørsmål, som vi ikke tar stilling til.

Deponier som er felles for flere prosjekter (Ringeriksbanen og ny E16) blir ikke omtalt her, da de er vurdert i andre sammenhenger). Vi uttaler oss videre bare om massene som tas ut i Lommedalen. I følge rapporten utgjør det:

<i>Sted</i>	<i>Faste masser</i>	<i>Løse masser transport</i>	<i>Anbragte masser varig deponi</i>	<i>Lastebillass</i>
<i>Lommedalen</i>	<i>240 000 m³</i>	<i>430 000 m³</i>	<i>360 000 m³</i>	<i>24 000</i>

Deponier

De mest aktuelle deponiene ligger innenfor markagrensen eller bryter denne ved en utvidelse (Steinsskogen).

Steinsskogen

BNF har gått i mot utvidelse av steinbruddet på Steinshøgda i sin uttalelse om *Tillegget til kommunens arealdel 2017-2035*. Da med hensynet til markagrensen, ødeleggelse av natur og mye brukte stier/løyper, samt sjenerende sår i landskapet synlig fra mange steder i mark, bl.a. fra verneområdet Gardlaushøgda som også vil bli sterkt støyforurenset..

Etter Bærum Natur – og Friluftsråds mening vil en utvidelse av steinbruddet få store negative konsekvenser for naturen, arts mangfoldet og utøvelsen av friluftsliv i området.

At steinbruddet skal kunne tilføres masser direkte fra et tverrslag fra en «vanntunnel» var ikke i våre tanker den gangen. Umiddelbart virker det som et Columbi egg. Men vår påpeking av at stedet ligger høyest i Bærum og dermed generer mest transportforurensing står ved lag, sjøl om stein fra den nærmeste delen av tunnelen kan fraktes dit på en miljøvennlig måte. BNF er for at deler av overskuddsmasser fraktes dit, under forutsetning av at markagrensen ikke brytes.

Spørsmålet er også om ikke dagens kapasitet i steinbruddet holder for de massene som er aktuelt å ta dit. Det har ikke Franzefoss AS uttalt seg om.

Dette deponialternativet vil ikke være aktuelt om det benyttes TBM(tunnelboremaskin) i driving av tunnelen, da stein som produseres med den drivemåten gir for dårlig kvalitet. Det samme gjelder masser fra Husebyområdet, som generelt har for dårlig kvalitet for Franzefoss AS.

Larsåsen, Lommedalen

Larsåsen ligger innenfor Guribysaga på vestsida av Lomma. Dette er en ny lokalitet beskrevet som en del av dette arbeidet. Bakgrunnen er at området er nær tverrslag i Lommedalen, en unngår massetransport ut av Lommedalen, masse mottaket har god kapasitet og det virker å være få konflikter. Området er en flate mot en li og består av granskog og en hogstflate innenfor Marka. Guribysagveien går forbi området på en lang rett strekning (se figur 5-21). Den fortsetter innover i Marka som en del av skogbilveinettet. I vest stiger terrenget ganske bratt.

Dette alternativet ligger innenfor markagrensen.

Vår vurdering:

Det er to aktuelle deponiområder som kan ta i mot steinmasser fra tverrslaget i Lommedalen.

Steinsskogen

Det hevdes at deponiet må utvides (inn i marka) for å kunne benyttes.

Kan bare ta i mot stein fra konvensjonell tunneldrift.

Om den (driften) baseres på TBM, vil deponiet ikke ta i mot noe.

Deponiet kan ikke brukes som varig deponi, kun som midlertidig deponi.

Deponiet kan nås fra tverrslag i «vanntunnelen». Det er en stor fordel.

Larsåsen

Ligger innenfor markagrensen.

Kan ta i mot stein fra både konvensjonell tunneldrift og TBM-drift.

Det har kapasitet til å motta all stein fra anlegget (over 1 million m³)
Deponiet kan brukes som varig deponi, og det kan tas masser derfra til andre formål.

Vår konklusjon:

Steinskogen utnyttes for alt det er verdt innenfor dagens utstrekning,
dvs. uten utvidelse.

Larsåsen benyttes for lagring av resterende masseoverskudd.

Bakgrunn for vår konklusjon med kommentarer til rapporten

Det skal de neste 10 -15 år gjennomføres mange store anleggstiltak som berører Bærum Kommune.

Her er *Ny vannforsyning til Oslo* bare ett av en rekke tiltak som produserer store mengder stein som Bærum Kommune illustrerer ved (sitat):

Oversikten gir et kvalifisert anslag på ca. 13,5 millioner m³ masser, fordelt på en uttaksperiode på om lag 13 år. Store lastebiler med tilhenger kan frakte ca. 15 m³ steinmasser. Dette medfører et behov for totalt ca. 900 000 turer for å transportere massene. Tar man utgangspunkt i virkedager (230 dager) vil en slik massetransport i gjennomsnitt utgjøre ca. 300 turer om dagen.

Dette er situasjonen før steinmasser fra Holsfjordtunnelen (ca. 250 000 m³ pfm tatt ut i Bærum) er inntatt i oppstillingen. (Pfm = prosjekterte faste masser).

Rapporten Massehåndtering beskriver mulige midlertidige og permanente *steder for massehåndtering* fra Holsfjordtunnelen basert på at tverrslaget i Lommedalen vil være det eneste i kommunen. Tverrslaget på Huseby i Oslo berører Bærum ved at masser fra Huseby som et alternativ foreslås transportert til Steinsskogen.

Fra rapporten:

For masser tatt ut i Lommedalen i Bærum peker følgende seg ut:

- *Leveranse av masser for gjenbruk til steinbruddet på Steinshøgda. Krever utvidelse av dagens areal. Ikke aktuelt for masser til varig deponi.*
- *Lokalitet i naturområde innenfor Markagrensen nord i Lommedalen for å minimere ulemper med transport gjennom Bærum og redusere klimagassutslipp. Aktuelt både for gjenbruk og varig deponi.*

6.1.2 Lommedalen

Konvensjonell sprengning (Drill & Blast)

Ved konvensjonell tunneldrift skal ca. 240 000 m³ masser (fast fjell) ut fra Lommedalen.

Steinskogen vurderes å være beste stedet for mottak av masser. Det gir kort transportvei, ikke kjøring på offentlig vei, forutsatt tverrslag direkte til lokaliteten, og massene kan brukes til ulike byggeformål.

Dette krever imidlertid en avtale med Franzefoss og utvidelse av steinbruddet. Det sistnevnte krever utarbeidelse av reguleringsplan.

BNF kommenterer at utvidelse ikke er noen forutsetning for bruk av steinbruddet, som skissert over. Så langt er det også usikkerhet knyttet til dette midlertidige depotet, da det forutsetter konvensjonell sprengning.

[Merknad: laveste nivå i steinbruddet er i henhold til nåværende tillatelse + 200, som er nok til 35 års fortsatt drift.. Høyeste nivå i vanntunnelen er 75 m lavere. Det medfølgende kartet viser midtlinje ca. over Fiskelaustjern, noe som gir en horisontal avstand til steinbruddet på ca. 800m. Stigningen i tverrslaget blir da $(75/800)100\%$, ca. 10 % ved antatt nivå, eller mer om nivået i bunn ligger høyere enn 200]

Mottak av masser innerst i Lommedalen [Larsåsen rett vest for Guriby sag] er også gunstig med tanke på transportlengde. Det gir kort transportavstand og med det lave klimagassutslipp. En transport inn i Lommedalen gir også færre ulemper enn en transport ut av dalen. Et mottak her muliggjør også bruk av massene. De kan knuses her, og benyttes på skogsbilveinettet i Marka. Massemottak her vil også kreve egen reguleringsplan. Det er ikke identifisert store miljøkonflikter knyttet til massemottak her, men begge **forslagene ligger i Marka**. Etter møte med grunneier forkastes Engeråsen som lokalitet, og det arbeides videre med Larsåsen.

En tredje mulighet som anses som akseptabel, er transport av masser til **Avtjernaområdet** for mellomlagring og senere bruk, se beskrivelser under Vefsrud. Transportavstanden er lang, og med det blir miljøbelastning knyttet til transport betydelig større enn Steinskogen og Larsåsen. Det er en spesiell utfordring knyttet til uttransport ut av Lommedalen.

TBM (Tunnelboremaskin)

Om det benyttes TBM blir det noe mer masser som skal ut i Lommedalen, ca. 280 000 m³ (faste masser). **Pukkverket på Steinskogen kan ikke benytte stein fra TBM, og vil antagelig ikke ta imot denne typen masser.** Deponering innerst i Lommedalen er derfor vurdert som den beste løsningen. Andre mulige løsninger er øy for friluftsliv ved Fornebu og utfylling Lakseberget. Alternativ 0 med transport til Drammen havn gir store klimagassutslipp.

6.1.3 Huseby

Mye av massene fra Huseby vil ha dårlig kvalitet som ikke er egnet for gjenbruk. **Disse kan ikke leveres til Steinskogen.**

Med vennlig hilsen

Bærum Natur – og Friluftsråd

Rigmor Arnkværn (sing.)
Leder

Ulf Kristiansen (sign.)
Nestleder

Kopi:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Naturvernforbundet i Bærum
Bærum Turlag
Nadderudspeiderne
Oslo og Omland Friluftsråd
Forum for Natur og Friluftsliv Akershus